

CigiSzünet

Etikai kódex

I. Célkitűzés

Hiszünk abban, hogy az emberi cselekedeteket erkölcsi értékek és társadalmi normák irányítják. Az adott lehetőségek közül ez alapján választjuk ki a legjobbnak ítélt megoldást. Erre támaszkodunk, amikor helyesnek ítélt döntést hozunk. Ezért a CigiSzünet munkatársainak is szüksége van egy etikai útmutatóra, amely a józan ész alapján meghozott optimális döntésekre kötelez. Az Etikai Kódexünk **célja, hogy összegezze azokat az etikai irányelveket, amelyek a CigiSzünet csapatának munkáját vezérlik.**

II. Dohányzásról való leszokás segítése

A **négy bioetikai alapelv** foglalja össze legjobban azt, amit a CigiSzünet munkatársai meg szeretnének valósítani a leszokás támogatása kapcsán:

1. Önrendelkezés (autonómia) tisztelete
2. Jótékonyág elve
3. „Ne árts!” elve
4. Igazságosság elve

II.1. Önrendelkezés (autonómia) tisztelete

II.1.1. Tiszteletben tartjuk a dohányzók önrendelkezési jogát.

- Nem törekszünk arra, hogy megváltoztassuk a dohányzót, ha ő ezt nem kéri. Nem tudunk senkit sem "leszoktatni" és nem is akarunk. Nem erőltetjük a leszokást.

II.1.2. Támogatjuk a tájékozott döntéshozatalt.

- Bár egy online program nem nyújthat egészen személyre szabott és teljes körű tájékoztatást, mégis törekszünk rá, hogy a lehetőségekhez mérten leginkább tálcán kínáljuk az információkat a leszokással kapcsolatos, hozzáértő döntéshozatalhoz.

II.1.3. Aki le akar szokni, annak bízunk a sikerében.

- A leszokni vágyó képes megváltoztatni a saját életét, mert kezében van az irányítás. Ezt sosem kérdőjelezzük meg. „Meg tudod csinálni!” - ezt hangsúlyozzuk.

CigiSzünet

Etikai kódex

II.1.4. Tiszteljük a leszokási erőfeszítéseket.

- Tiszteletre méltónak tartjuk, ha valaki a leszokásért harcol. Ha lépéseket tesz, akkor az az ő sikere. Ráirányítjuk a figyelmet az érdemeire és sikereire.

II.1.5. Betartjuk a titoktartási kötelezettséget is.

- Az adatvédelmi, jogszabályi kötelezettségek betartásán túl pszichológus és orvos munkatársainkat szakmai alapon is köti a „titoktartás etikai elvének” érvényesítése. Ez elsősorban a pszichológiai és egészségügyi adatokra vonatkozik, és a kapcsolat lezárása után is fennáll, időkorlát nélkül. Ez a jogszabályi kereteken túl egy hozzáadott védelmet nyújt a személyes adatok biztonságához.

II.2. Jótékonyság elve

II.2.1. Nyíltan kiállunk a leszokás mellett.

- Hosszú távon minden dohányzónak kizárólag előnye származik a leszokásból. Ezért leplezetlenül a leszokás mellett érvelünk, és segítünk annak, aki le akarja tenni.

II.2.2. A leszokni vágyókat a legmagasabb szakmai színvonalon kívánjuk segíteni.

- Ennek érdekében a minőségi szakmai forrásokat használunk, megszerezzük a szükséges szakmai végzettségeket, ha kell, továbbtanulunk. Csatlakozunk szakmai szervezetekhez, szakértői közösségekhez, illetve csapatunkba szakembereket válogatunk be. Végül kutatásokat is végzünk ezen a területen.

II.2.3. A sikeres leszokás érdekében más segítőkkel együttműködünk.

- Minél több leszokást támogató szolgáltatást vesz igénybe valaki, annál sikeresebb lesz. Ezért népszerűsítjük ezeket a lehetőségeket és együttműködünk más szolgáltatókkal.

II.2.4. Hangsúlyt fektetünk a családra.

- A függőség az egész családot érinti. Ezért kiemelten foglalkozunk olyan témákkal, mint a genetika, a családi minta vagy a gyermekvállalás.

II.2.5. Hiszünk a megelőzésben.

- Létezik jobb döntés is, mint véget vetni az évtizedeken át tartó nikotinfüggőségnek. Az, ha rá sem szokik egy fiatal. Ezért a megelőzést (prevenciót) is támogatjuk.

CigiSzünet

Etikai kódex

II.3. „Ne árts!” elve

II.3.1. Küzdünk a hiteles tájékoztatásért.

- Szembe állítjuk a dohány- és nikotinos termékekkel kapcsolatos tudományos tényeket a tévhitekkel, illetve a dohányipari marketinggel. Ezáltal tiszta vizet öntünk a pohárba.

II.3.2. Fellépünk a dohányzókat érő előítéletek ellen.

- Közösségi média felületeinken társadalmi párbeszédet szorgalmazunk a dohányzók és a nem-dohányzók között. Békés fórummal lépünk fel a megbélyegzés ellen.

II.3.3. Védjük a leszokni vágyókat a csalódástól.

- Kerüljük a buktatók nélküli, garantált leszokás hamis illúzióját. Elérhető célok kitűzésére ösztönzünk. Továbbá segítjük a leszokni vágyót a helyes önismeretben és a reális önértékelésben. Így valóságos elvárásokkal kezdhet neki a leszokásnak.

II.3.4. Előmozdítjuk a megfelelő gyógyszerhasználatot.

- A leszokást segítő gyógyszerek ismertetése révén szeretnénk serkenteni az egészségügyi szakemberekkel történő együttműködést, illetve csökkenteni a gyógyszerkölsönhatások és -túladagolások kockázatát.

II.3.5. Igyekszünk jó mederbe terelni a társas támogatást.

- A sürgetés, vitatkozás és ijesztegetés káros lehet. A türelem, a figyelem és a bátorítás viszont előnyös. A leszokni vágyó hatékony segítségét is népszerűsítjük tartalmainkkal.

II.4. Igazságosság elve

II.4.1. Térítésmentesen is szolgáltunk.

- Mivel az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők körében magasabb a dohányzás aránya, ezért tartalmaink egy részét, kb. 20%-át ingyenessé tettük.

II.4.2. Széles körű hozzáférést nyújtunk.

- Az online CigiSzünet program átlépi a földrajzi és időbeli határokat, bárhol és bármikor használható. Az internet segítségével a magyar lakosság több, mint 89%-a elérheti.

CigiSzünet

Etikai kódex

II.4.3. Esélyegyenlőségre törekszünk.

- Munkánk során az egyenlő elbánás elvét követjük és a diszkrimináció minden formáját elkerüljük.

II.4.4. Erőforrásainkat egyenlően osztjuk szét.

- Szolgáltatásaink a tagsági szintnek megfelelően, egyenlő mértékben érhetőek el. Ezen túlmenően a felhasználó aktivitásán múlik az erőforrás kihasználtsága.

II.4.5. Egyes társadalmi csoportokat felkarolunk.

- Sérülékeny társadalmi csoportok támogatására különleges figyelmet szentelünk: pl. dohányzó fiatalok, gyermeket tervezők, várandósok, szoptató édesanyák.

III. További etikai elvek

Szolgáltatásaink mögött a dohányzás leszokás támogatásán túlmenően, **más jellegű, speciális etikai szabályrendszerek** is állnak, amelyek a következők:

1. Etikus tudománykommunikáció
2. Méltányos felhasználás
3. Online anonimitás

III.1. Etikus tudománykommunikáció

A tudománykommunikáció egy folyamat, amely során a tudományos kultúra és tudás beszivárog az emberek mindennapjaiba, a tág értelemben vett kultúrába. Ez **egyszerre jelenti a szakemberek közötti kommunikációt és a tudomány laikusok számára történő bemutatását**. A CigiSzünet munkatársai mindkettőben elhivatottak. Előbbit tudományos közlemények (publikációk) formájában végezzük, utóbbit elsősorban az „Útikalauz”, a „Kérdezz-Felelek” és „E-book” tartalmainkon keresztül.

III.1.1. Magyar nyelvű összefoglalókkal támogatjuk a hazai leszokás támogatás fejlődését.

- Összefoglaló közleményeket publikálunk magyar nyelvű tudományos folyóiratokban, hogy ezzel segítsük a hazai szakembereket a dohányzók leszokásának támogatásban.

CigiSzünet

Etikai kódex

III.1.2. Saját kutatásaink közérdekű adatait és az etikai engedély számát közzétesszük.

- Az átláthatóság (transzparencia) jegyében fontosnak tartjuk bárki láthassa, hogy mivel foglalkozunk, milyen kutatási tevékenységet végzünk.

III.1.3. Tartalmainkkal terjesztjük a tudományos tényeket, de kritizálják is, ha szükséges.

- A tudomány nem állít abszolút igazságokat. Ennek szellemében kerüljük a kinyilatkoztatásokat, pontosan fogalmazunk, és ami kérdéses, azt megvilágítjuk.

III.1.4. A hétköznapi hasznosíthatóság alapján válogatjuk ki, hogy mit emelünk ki.

- Sok elméleti tudás halmozódott fel az évtizedek alatt, de ezt nem akarjuk a laikusokra zúdítani. A tények kiválasztásánál a „hasznosság” szempontjait vesszük figyelembe.

III.1.5. Nyíltan és őszintén mutatjuk be a tudományos eredményeket.

- Egyrészt kerüljük a szakkifejezéseket és forrásmegjelöléssel dolgozunk. Másrészt egy-egy tudományos kérdést több szempontból is megvilágítunk.

III.2. Méltányos felhasználás

A „méltányos felhasználás” (fair use) etikai elv célja, hogy egyensúlyt teremtsen a szerzői jogok és a szellemi alkotásokhoz fűződő közérdek között. Ez **a társadalom javát szolgáló, erősen korlátozott felhasználást jelent**, mely figyelembe veszi a felhasználás célját és jellegét; a védett mű természetét; a felhasznált szövegrész jelentőségét; illetve a felhasználás visszahatását a védett mű potenciális értékére. A CigiSzünet program megalkotása során ezt az elvet elsősorban az Önismereti Kérdőívek kidolgozásakor alkalmaztuk.

III.2.1. A tudományos elveket és következtetéseket közkinccsnek tekintjük.

- Álláspontunk szerint a tudomány célja, hogy jobba tegyék általa az emberek életét. Ezért a tudományos tényeken alapuló elvek és következtetések csak részlegesen eshetnek a szerzői jog oltalma alá. Fontos, hogy ezeket bemutassuk a laikusok számára is (ahogy erről a tudománykommunikáció kapcsán már írtunk). Továbbá egy kutatásban felhasznált kérdőív inkább tényszerű alkotás, mint kreativitáson alapuló alkotás. Mindezekre tekintettel kell lennünk.

CigiSzünet

Etikai kódex

III.2.2. Olyan témákkal foglalkozunk, amelyek képesek elősegíteni a sikeres leszokást.

- A dohányzás abbahagyását segítő tények és információk terjesztése az egész társadalom számára előnnyel jár (dohányzók számára közvetlenül, nem-dohányzók esetében közvetetten). Amíg az eredeti kérdőívek kutatási célokat szolgáltak, addig az általunk kidolgozott kérdőívek a leszokás gyakorlati lépéseire fókuszálnak.

III.2.3. A kérdőívek átalakításával továbbfejlesztő és kritizáló munkát is végzünk.

- A tudomány és a dohányzás leszokás támogatás is folyamatosan fejlődik. Ezért az új kutatási eredményeket beépítjük egy új kérdőívekbe. Továbbá az eredmények tükrében kritizáljuk és kommentáljuk az eredeti kérdőíveket.

III.2.4. Olyan kérdőíveket alakítunk át, amelyeket előzetesen nyilvánosan közzétettek.

- Elsősorban olyan nyilvánosan közzétett kérdőíveket használunk fel, amelyek tudományos folyóiratokban is megjelentek és szabadon elérhetőek.

III.2.5. Az eredeti kérdőíveket csoportosan és jelentős mértékben alakítjuk át.

- Először kiválasztjuk, hogy mik a legrelevánsabb kérdőívek az adott témában. Majd egy egész kérdőív csoportot alakítunk át és összegzünk. A kérdések számát és szövegét megváltoztatjuk, eltérő válaszlehetőségeket adunk meg, a kérdőív struktúráját is érdemben átalakítjuk.

III.3. Online anonimitás

Az online anonimitás **lényegében névtelenséget jelent az internet felületén.** Ez alapvető védelmet nyújthat a magánélet és az adatbiztonság szempontjából. Azonban rosszindulatú célokra is felhasználható (pl. álhírterjesztés, csalás vagy internetes zaklatás), ezért felelős magatartást követel. A CigiSzünet minden internetes felületén elsődleges szempont az anonimitás biztosítása, amennyire csak lehetséges. Kiemelt figyelmet fordítunk erre az „Alkalmazások”, az „Önismereti Kérdőívek” és a „Kérdezz-Felelek” szolgáltatásoknál.

III.3.1. Az anonimitást szolgáltatásaink egyik alapkövének tartjuk.

- Az anonimitás segítségével a dohányzók kikerülhetnek a társadalmi megbélyegzést, ami a leszokás folyamatát is pozitívan befolyásolhatja. Ezért erre nagy hangsúlyt helyezünk.

CigiSzünet

Etikai kódex

III.3.2. Csak a legszükségesebb esetekben végzünk személyes adatkezelést.

- Adatkezelésünk elsődleges célja [1] a jogi kötelezettségek teljesítése (pl. számlázási adatok kezelése), [2] a szerződés megkötése és teljesítése (pl. fiók adatok kezelése). Ha a felhasználó levelező szolgáltatást vesz igénybe, akkor email címére elektronikus levelet küldünk. Más szolgáltatásunk kapcsán személyes adatkezelést nem végzünk.

III.3.3. Lehetőséget biztosítunk az anonim kérdésre a leszokással kapcsolatban.

- A „Kérdezz-Felelek” tartalmait (a kérdésre adott választ) úgy készítjük el, hogy a kérdező személye ne legyen azonosítható. A választ a weboldalon a „Kérdezz-Felelek” részben tüntetjük fel, illetve elektronikus levélben is eljuttatjuk a kérdező személy számára.

III.3.4. Közösségi média felületeinken moderátori munkával teszünk a visszaélések ellen.

- Moderátori tevékenységünk elsődleges célja a harmadik személy jogainak védelme, jogszabályok érvényesülésének biztosítása. A moderátorok jogosultak az egyes hozzászólások és bejegyzések részleges vagy teljes törlésére, felhasználók felfüggesztésére, szükség esetén törlésére. Szükség esetén teljes mértékben együttműködünk az eljáró hatóságokkal a jogsértések felderítése végett.

III.3.5. Betekintést nyújtunk a kulisszák mögé.

- Felhasználóinknak online anonimitást nyújtunk, de ezzel szemben részünkről online átláthatóságot biztosítunk. Ezáltal igyekszünk felelősségteljes viselkedést közvetíteni az interneten keresztül.

Az átláthatóság jegyében Etikai Kódexünket a www.cigiszunet.hu weblapon is közzéteszük.

Kelt: Szeged, 2024. május 27.

a CigiSzünet csapata